

הַלְכַתָּא לְמַשִּׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מַסְנַת נְזִיר

תּוֹכֵן

- א. כיוון שנזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר לשתות ביין ולהיטמא למתים ... אחר מעשה יחידי ... תגלחת אמרי רבנן לא מעכבא תנופה מיבעיא.....1
- ב. בין שיש לו כפים בין שאין לו כפים ... בין שיש לו שער בין שאין לו שער ... נזיר ממורט ... אינו צריך להעביר תער על ראשו.....2
- ג. אין לו בהן יד ורגל אין לו טהרה עולמית.....2
- ד. גילח על הזבח ... גילח על החטאת שלא לשמה ... ... גילח על העולה או על השלמים שלא לשמן ... תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו.....3
- ה. ואם גילח על שלשתן ונמצא אחד מהן כשר תגלחתו כשרה ויביא שאר זבחים.....4

דף מו.

א. כיוון שנזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר לשתות ביין ולהיטמא למתים ... אחר מעשה יחידי ... תגלחת אמרי רבנן לא מעכבא תנופה מיבעיא

למרות שלכתחילה¹ בתגלחת טהרה לקיים המצוה כתקונה שוחט החטאת תחלה, ואחר כך העולה, ואח"כ שלמים ואח"כ מגלח, ומבשל השלמים או שולקן ולוקח מן הרוטב של זבחי השלמים ונותן על השער ואח"כ משליכו לאש תחת דוד השלמים. ואחר כך נוטל הכהן את הזרוע בשלה מן האיל, וחלת מצה אחת מן הסל, ורקיק אחד, ונותנן על כפי הנזיר או הנזירה², ומניפן. ואחר כך הותר הנזיר לשתות יין ולהיטמא למתים.

בדיעבד אין כל זה מעכב³, אלא נזיר שהביא קרבנותיו⁴ משיזרק עליו אחד מן הדמים הותר, אף על פי שלא גלח ראשו ולא נתן על כפיו ולא הניף אין

¹ לחם משנה הלכות נזירות פרק ח הלכה ד

² הרמב"ם הוסיף כאן נזירה אולי דכתב כן לאפוקי מדרשא דאמר בנמרא הנזירה אינה מגלחת שמא יתגרו בה פרחי כהונה. ורבינו ז"ל פסק כחכמים דלא כוותיה. לחם משנה שם. נ"ב זה תמוה דא"כ לעיל גבי גילוח ה"ל להרמב"ם לכתוב זה אלא פשוט דכיון להא דאמרינן קידושין משנה ונמ' דף ל"ו ע"ב אשכחן סוטה נזירה מנלן אתא כף כף מסוטה ע"כ וע' בפ"י המשנה שם וכמ"ש לקמן בהלכות מעשה קרבנות פ"ט הל' מ"ז, שכתב שאין תנופה בנשים חוץ מסוטה ונזירה. בן אריה שם.

³ עיין בס"מ ולא"מ שפסק כר"ש וכחמים אע"ג שסתם משנה כר"א כיון שיש לו ראייה מדרך כח וממשנה הבאה עיי".

⁴ רמב"ם שם הלכה ה

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מסכת נזיר

התגלחת מעכבת שכל דברים אלו למצוה לחולא לעכב. אלא שותה ומטמא לערב⁵.

דף מו:

ב. בין שיש לו כפים בין שאין לו כפים ... בין שיש לו שער בין שאין לו שער ... נזיר ממורט ... אינו צריך להעביר תער על ראשו

נזיר ממורט⁶ שלומר שנמרטו כל שערותיו, אינו צריך להעביר תער⁷, ואף על פי שאין לו שער, או שאין לו כפים הרי זה מקריב קרבנותיו, וישתה, ויטמא.

ג. אין לו בהן יד ורגל אין לו טהרה עולמית

⁵ הנה צריך מובן הלשון מטמא לערב. בשלמא אם הביא קרבנותיו ביום שלשים נחא אבל אם הביא קרבנותיו ביום אחד ושלשים למה לא ישתה ויטמא באותו יום אחר הבאת קרבנותיו וצריך תלמוד. רדב"ז שם. ונראה דזה נמרא ערוכה דף י"ד (ע"ב) הכל מודים שאם קידש שער בדם אין לו תקנה בו, למצות גילוח, ופרש"י דלא יהא מצות תגלחת בטהרה לעולם, שהרי אינו סותר, ואם יטמא תו אינו יכול לגלח פתח אוהל מועד, לכן כתב לערב, דננעלו דלתות העזרה, ותו לא יכול לקיים פתח אוהמ"ע, ולמחר הרי כבר עבר זמן אכילת שלמי נזיר, ולא יהיה יכול לשלח תחת הדוד כמצותו, לכן שפיר מותר למטאות לכתחילה, ופשוט. ואולי סובר דפשטא דקרא דואחר ישתה הנזיר יין הוא אחר שגילח, רק דילפי מגז"ש, ופשטיה דקרא מורה על מצוה מן המובהר, דצריך להמתין אחר כל המעשים, היינו שיגלח פתח אוה"מ כמצותו, וכיו"ב מצאנו לר"י ור"ל דאמרי (מנחות ס"ח ע"א) אף בזמן שבהמ"ק האיר המזרח מתיר, והא דכתיב עד הביאכם למצוה, ופירשו רבותינו בתוס' פ"ק דמנחות (דף ה' ע"ב ד"ה האיר) דרק למצוה מן המובהר, ורק לכשננעלו דלתות העזרה, דתו אינו יכול לגלח כמצותו מותר לשתות יין, וזה יתכן, אבל הא דכתב רבינו ומטמא לערב הוא מוכרח, כמו שנתבאר, ויעוין בתוי"ט נזיר פ"ו (מ"ט) מש"כ בזה, והוא פשוט מאוד. אור שמח שם

⁶ רמב"ם שם

⁷ שרבינו פוסק ב"ה וכלישנא קמא משום דלא נשוי פלוגתא בין רבינא ור' פדת ומשמע ליה דצריך להעביר תער דאמרו ב"ה לאו למימרא שצריך להעביר אלא כלפי שאמרו כ"ש א"צ שפירושו אין לו תקנה אמרו ב"ה צריך כלומר יש לו תקנה בלא העברת תער ואתיא כההיא דתניא זאת תורת הנזיר בין שיש לו כפים בין שאין לו כפים וכההיא דתניא זאת תורת הנזיר בין שיש לו שער בין שאין לו שער ואף על פי ששינה רבינו מלשון ב"ה לענין הדין והכוונה לא שינה. כס"מ שם ועיין לח"מ, ועיין אורח מישור שכתב ותמה אני עליהם דלא ראו בש"ס יומא דף ס"א דהגירסא שם להדיא כמו שהביא הרמב"ם וכן הוא בפרקין בירושלמי דנזיר וכו"ה בתוספתא פ"ק דנזיר אחר זה מצאתי בתוס' יום טוב פ"ד דנגעים שהקשה ג"כ על הכ"מ מש"ס יומא הג"ל. וכ"כ במעשה רקח שם

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מַסְכַּת נוֹזֵר

כבר התבאר במסכת יומא דף סא: שמצורע שאין לו בוהן⁸ יד ימנית או בוהן רגל ימנית, או שאין לו אזן ימנית, אין לו טהרה עולמית⁹. אבל באיטר יתן על בוהן ימנית של כולם¹⁰. וי"א¹¹ שדוקא בנקטעו אחר שנזקק לטהרה, אין לא טהרה עולמית.

ד. גילח על הזבח ... גילח על החטאת שלא לשמה ... גילח על העולה או על השלמים שלא לשמן ... תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו

גלח על השלמים¹² ונמצא פסול כגון שנשפך דמו, או יצא או נטמא, תגלחתו פסולה¹³, והרי זה סותר שלשים יום עד שיהיה לו פרע¹⁴, ואח"כ מתחיל למנות וזבחיו כלומר שאר הזבחים שהקריב אחר תגלחתו הפסולה, לא עלו לו, שהרי הוא כאילו הקריבן קודם זמנם.

גלח על החטאת ונמצאת שלא נשחטה לשם חטאת¹⁵, שהחטאת שלא לשמה פסולה, ואח"כ הביא השלמים והעולה והקריבן כמצותן, תגלחתו פסולה, והרי זה סותר שלשים יום עד שיהיה לו פרע, וזבחיו לא עלו לו.

גלח על העולה ועל השלמים ונשחטו שלא לשמן, שאין הקרבן פסול¹⁶, ואח"כ הביא קרבנות אחרות להקריבן לשמן, תגלחתו פסולה כנזכר, שהואיל ולא עלו לשם חובת שלמי נזיר ועולת נזיר, הרי זה כמגלח על עולת נדבה ושלמי נדבה, וזבחיו לא עלו לו.

⁸ רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק ה הלכה א

⁹ במצורע מצינו עכובא מדכתיב תהיה. והשתא אתי נמי שפיר דבנזיר לא פסק כמו במצורע. אף על גב דמדמינן להו אהדדי דכיון דבמצורע כתיב תהיה לעכובא ולא מצינו כן בנזיר שוב אין לדמותם. תוספות יום טוב מסכת נגעים פרק יד משנה ט ועיין תפא"י בעזר כתב לבאר בדרך אחר.

¹⁰ איטר לא נזכר, משום דלא כתיב יד ימינו רק הימנית לכו"ע, ובתפילין כתיב ידכה דביה תלוי, ובגיד הנשה מבעי (חולין צ' ע"ב), משום ויגע בכף ירכו, ועוד דמסתברא דבחד צד בעי להיות, ואם בדידיה יהיה ביד בצד אחד וברגל בצד אחר, ובוהן יד ורגל ותנוך בחד צד מבעי להיות, וע"כ דהימנית דכו"ע תלוי, וברור, והוא הדין בחליצה. אור שמח שם

¹¹ ר"ש ור"ב נגעים פרק יד משנה ט

¹² רמב"ם הלכות נזירות פרק ה הלכה ח ט

¹³ ואע"ג ששלמים קרבים בסוף הכא איירי שהקדימם.

¹⁴ כדין גלחיהו לסטים לעיל דף מ. ר"ב עובדיה מברטנורא מסכת נזיר פרק ו משנה י

¹⁵ שינה הלשון כאן גבי חטאת ולא נקט שלא לשמה משום דאזיל לשיטתיה בהל' מעה"ק פ"ד ה"י דמשמע שם דס"ל דגבי חטאת סתמא ג"כ לא מהני והוה כמו לשם חולין דלא עלתה ומשמע רק גבי חטאת. צפנת פענח שם ח.

¹⁶ הודיענו כאן דאפי' דאינו פסול אלא שלא עלו לבעלים לשם חובו, לחם משנה שם ט

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיחָא בְדִף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת נְזִיר

ה. וְאִם גִּילַח עַל שְׁלֹשְׁתָּן וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן כֶּשֶׁר תִּגְלַחְתּוּ
כִּשְׂרָה וַיִּבֵּיא שְׂאֵר זִבְחִים

גִּלַּח עַל שְׁלֹשְׁתָּן אַחֵר שֶׁשֶׁחֲטוּ¹⁷ שְׁלֹשְׁתָּן¹⁸, וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶם כֶּשֶׁר¹⁹ וְהַשְּׂאֵר
פְּסוּלִים, תִּגְלַחְתּוּ כִּשְׂרָה, וַיִּבֵּיא שְׂאֵר הַזִּבְחִים וַיִּקְרְבוּ כְּהִלְכַתָּן.

---

¹⁷ תפא"י נזיר פרק ו' משנה י' אות סב שאם כבר נזרק דם אחד מהם בלא"ה כשר כדלעיל.

¹⁸ רמב"ם שם הלכה י'

¹⁹ משמע מכאן דחטאת ועולה ושלמים שוים דכיון דנזרק דם אחד מהם הותר הנזיר וכן אם גלח על אחד משלשתן אף על פי שהשאר פסולין הוי גלוח וא"כ אין מעלה לחטאת על השאר, וכן נראה מדברי רבינו סוף פי"ד מה' מעשה הקרבנות שכתב שם רבינו חו"ץ מחטאת נזיר הואיל ואינה מעכבתו מלשתות יין שמא יאחר אותה לפיכך ממשכנין אותה כלומר דכיון דנזרק אחד מהדמים הותר הנזיר וכיון שנזרק דם עולה או שלמים לא איכפת ליה בחטאת כלל. וקשה קצת מ"ש רבינו בפ"ח מה' מעשה הקרבנות וכן נזיר ששחט חטאתו בחוץ בתוך ימי נזירות פטור הקריב עולתו או שלמיו בחוץ חייב, שחטאת היא המעכבתו והיא עיקר הנזירות דמאי עיכובא איכא בחטאת גבי נזיר מעולה או שלמים דלכאורה משמע דכולן שוין כדכתובנא אם לא נאמר שמ"מ עיקר הכפרה בחטאת הויא. לח"מ שם